

דיני ריבית והלווה

Week 12

ב"מ ע"ב משנה עד 'אמר רב ששת אמר רב הונא'
(אין פוסקין על הפירות)
שו"ע קע"ו ו', ז', ח', ט"ז ונקודת הכסף, עליות דרבינו יונה
ב"ב פ"ז (מרבן על שכירות)
פתחי תשובה קע"ג א' (כשקנה במזומן למכור
בהקפה)

Please contact us for sponsorship
opportunities

**ממסורת הש"ס
עם הוספות**

(א) [לעיל ו' וס"ג], (ב) עי' תוס' ב"ב קכח: ד"ה גשבע, (ג) לעיל יד: צנא צמרא קמ: [ע"ש וצפ"י רש"ב"ס], (ד) לעיל טו:, (ה) [לעיל סב:], (ו) עי' תוס' לעיל מג. ד"ה מאי, (ז) [מוספמא ריש פרק ו' ע"ש], (ח) גיטין מח:, (ט) גיטין נ ע"ב.

מאחר שהלוח
 הלהעיד על חתימתן ולקיימו וה"ל
 לענין אחריות: לא ניתן ליכתב. מא
 אלא שמוע מינה לא צמח שטרא מש

קָלָב אֶמְיִי פֶרֶץ מֵהַלֵּל
מְלוֹה וְלוֹה הֵלֵל ח
סִמְגוּ עֵשֶׂן עִג טוֹשׁ"ע ח"מ
סִי לֹט סִעִי ו וְסִי קִג סִעִי
א 3:

קָלָה ב' מִי שֶׁסָּפַע הֵלֵךְ
 אֶסְמָה לְאוֹרֵן קָהָה
 מוֹשֶׁעַ יִיד סִי קָהָה
 סִי אֶסְמָה:
 קָלָה ב' מִי שֶׁסָּפַע הֵלֵךְ
 מוֹשֶׁעַ שֶׁסָּפַע סִי
 :7

זיור מִקְדָּשׁ הַבְּרִיָּה. אִי לֹא מִשֹּׁם דְּמֹנִי לִמְחֹץ אֶע״ג דְּמֹנִי אֵין חֲשׂוֹב שׁוֹר לִפְסוֹק עֲלִיז: מִסְּקִנָּה לְהִיז לִפִּי ה״ג דְּלִיירי סָאָה ^[2] מִיירִי בִּישׁ לוֹ מַעֲוֵת לְלוּה דְּמֹנִי זִמֵּן בְּשׂוֹקָא אִז יֵשׁ לוֹ מַעֲט כְּדַרְבֵּי יִתְחַב בְּסוֹף פִּירְקָא (דָּף עה.) יֵשׁ לוֹ סָאָה לֹוֹה עֲלִיָּה כְּמֹה כּוֹרִים וּק״ס לְמַה לִּי שׁוֹר רַק שְׂמִימָה פִּירוּת לְקוּתֵּי אֶפְלוֹ בִּיזְקֵר וְשִׁמָּה דְּגַרְסִינִי ³ אֵין לִוִּז עַל פִּירוּת בְּשִׂשׂוֹק:

קָלָה ד מ״י ס:
 קָלָה ד מ״י ס: ה' ה'
 וסמג שם טו"ע
 ס' קע"ז:
 קָלָה ו מ״י ס: ה' ד
 טו"ע שם קע"א:
 קָלָה ז מ״י ס: טו"ע
 ס' קע"ב:
 קָלָה ח מ״י ס: טו"ע
 ס' קע"ג:
 קָלָה י מ״י ס: פ"ה ה' א
 ועי' בהמות וצמ"מ
 סמג שם טו"ע י"ד ק"י
 קסב קע"ג:

(א) במשנה ר' יוסי אומר לעולם אין פוסקין מ:

[א] רש"י ד"ה תנה לִי
וואו ליכנה ואנישה בו.
נ"צ דל"כ שצ"ן לו הגא
מוסר בכל ענין וכ"כ חוס'
עג א' גד"ה החמרים כו'
החמרים היו משתכרים
כו' ועס' קעו"ס ס"א
צגה"ס: [ב] תוס' ד"ה
אין. מיידי בו. נ"צ
אצל הרמב"ן
שהאונים מתירין בכל
ענין אף ילא השער וכ"ד
רש"י ורמב"ם:

יִצְאָה מִתַּחַת יָדוֹ כִּשְׁהוּא גֹבֵה
גֹּבֵה מִנְכֶּם בְּנֵי חוֹרִין נִימָא
(*) נִיחָא לִיה דְּלֹא נִיקְרִיָּה גֹבֵה
מִפְּיִם לִיה לְמֹרִיה וּמוֹקִים

שטרא מקיים ליה: **מתני'** ^(א) אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער יצא השער פוסקין ואע"פ שאין לזה יש לזה ^(ב) היה הוא תחילה לקוצרים פוסק עמו על הגדיש ועל העבים של ענבים ועל המעטן של זיתים ועל הביצים של יוצר ועל הסיד מששקעו בכבשן ופוסק עמו על הזבל כל ימות השנה רבי יוסי אומר ^(ג) אין פוסקין על הזבל אלא אם כן היתה לו גבל באשפה וחכמים מתירים ופוסק עמו בשער הגבוה רבי יהודה אומר אע"פ שלא פסק עמו בשער הגבוה יכול לומר תן לי כזה או תן לי את מעותי: **גמ'** אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן אין פוסקין על שער שבשוק אמר ליה ר' זירא לר' אסי אמר ר' יוחנן אפי' כדורמוס הזה אמר ליה יצא אמר ר' יוחנן אלא בשוק של עיירות דלא קביעי תרעיהו ולמאן ^(ד) דסליק אדעתין מעיקרא דאמר ר' יוחנן אפי' כדורמוס הזה אלא מתני דקתני אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער יצא השער פוסקין היכי משכחת לה מתניתין בחימי דאכלבי וארבי דמשוך תרעיה טפי ת"ר אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער יצא השער פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה והיו חדשות מארבע וישנות משלש אין פוסקין עד שיצא השער לאחרד ולישן והיו לקוטות מארבע ולכל אדם משלש אין פוסקין עד שיצא השער ללוקט ולמוכר אמר רב נחמן פוסקין ללקוטות כשער הלקוטות א"ל רבא לרב נחמן מ"ש לוקט דאי לית ליה יויף מלקוט חבריה בעל הבית נמי יויף מלקוט א"ל בעל הבית וילא ביה מילתא למיזף מלקוט איבעית אימא מאן דיהב זוזי לבעל הבית אפירי שפירי יהיב אמר רב ששת אמר

[illegible]

נִיחָא לֵיה דִּילֵךְ לִיקְרִייה גּוֹלָנָא. אִלֵּם
שִׁמְכָּה שְׂדֵה גּוֹזֵלָה לְחַזְרֵיהּ מִחוּז עַל
הַצְעִלִים הָרָאשׁוֹנִים וְלוֹקָחָה מֵהֶם
לְהַעֲמִיד^ל בֵּד הַלוֹקָח כִּי יִהְיֶה דִלָּא
לִיקְרִייה גּוֹלָנָא: מִפִּיִּים לֵיה לְמַרְה.
לוֹקָחָה מִן הַצְעִלִים הָרָאשׁוֹנִים: הַבָּא
אֲבֻרְחִי קַמְבִּרְחָ לֵיה. שְׁהִקְנֵה לְנָנִי

קטן להצריח מזה: שמריה מוקים
 צד. צתמיה אין דעמו להחזיקה
 צדו הלכך לא ניתן ליכתב הוא:
 מרתני' היה הוא תחילה לקוצרים.
 ויש לו גדים ועדיין לא ילא השער:
 חורב יינו. בלטה שער שחור לבח

פוסק **פשוט** מזהו שכל שיריה מותר
 לו מאותו גדיש דכיון דיש לו ארץ
 בה קרית דמעשיו הוא קניי לו נמי
 ואע"פ שלא משך דבר ארץ לו נמי
 אצק רביה מדרבנן הוא וכי יש לו
 לא גזור: **ע"י העבדים ש"ע ענבים**, כלי
 גדול שצוברין בו את הענבים לפני
 דריכה והם מתחממין ומתבשלים
 להוציא יינם יפה יפה ושל וימים קרוי
 מעטין: **וע"י הביצים ש"ע יוצר**, פוסק
 עם היוצר על הקדירות כליו שער
 שיריה ואע"פ שלא יאל השער אם
 הכנים עפר ועשאו צליים שקורין
 מעוטנ"ש ועושה מהם קדירות: **וע"י
 החמר**, פוסק עמו משיקענו צבצבן
 אצנים¹⁹ והעלים דשרוף: **ה"י רבי**
יוסי אומר לעולם אינו פוסק עמו
 על הוצל עד שיחלה לו וצל באשפות:
ויפסק עמו בשרר הגבורה, אם
 יפחות השער ממה שהוא עכשיו תמן

רַב הוּנָא אֵין לוֹיִן עַל שַׁעַר שְׂבִשְׁקוֹ אָמַר לִיה רַב יוֹסֵף בַּר חֲמַא לָרֵב שִׁשְׁתִּי וְאָמַר לֵיה רַב יוֹסִי בַר אַבָּא לָרֵב שִׁשְׁתִּי וּמִי א"ר הוּנָא הָכִי וְהָא בְּעִי' מִינִי' מִרְבֵּי הוּנָא הֵינִי בְּנִי בִי רַב דְּחִפִּי בְּתִשְׁרֵי וּפְרַעֲי בִּטְבַת שְׁרִי אוֹ אֲסִיר אָמַר לָהּוּ הָא חִימִי בְּהֵינִי וְהָא חִימִי בְּשִׁילִי אִי בְּעִי זְבוּנִי וּפְרַעֲי לִיה מַעֲיָקְרָא סָבַר לָרֵב הוּנָא אֵין לוֹיִן כִּיּוֹן דְּשִׁמְעָה לְהָא דְּא"ר שְׁמוּאֵל בַּר חִיָּיא א"ר אֲלַעְזָר לִלוּיִן אָמַר אִיהוּ גַּמִּי 'לוּיִן תְּנוּ רַבְנָן הַמּוֹלִיד חֲבִילָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם מִצָּאוֹ חֲבִירוֹ וְאָמַר לוֹ תְּנֵה לִי וְאִנִּי אַעֲלֶה לָךְ כְּדוֹד שְׁמַעְלִין לָךְ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם בְּרִשּׁוֹת

וראה שער הזול: תן לי כזה או תן לי
אלא לאחר זמן ובזמן כך נשמנה השער
חילו צעלי בנים ואזורי פירות לפתוח
ואם היו חדשות בארבע וישנות משלש:
רדיין כל הנזק והפוסק על החדשות לא
אין בטל עד שיאם השער בארבע לחדש
גלי שיפון עם צילי חטין: אין פוסקין
אין על שער שבשוק, אמי שמעתי אין
ו' דלע"ג דרך מקם וממכר שרי דרך
ימי צהיי וחסינ צילי הוה ליה כעד
ות. כשער של חשרי וללשן האחר
ואעשה ארכי במעות עד זמן פלוני:
בשרות

לִי כַעֲשֶׂר הַזֶּה שֶׁעַר הַהִצְוָה הֵימָּנוּ צוּל שׁוֹתֵנִין פִּירוֹת הַרְצָה דְּמִיִּים מוֹעֲסִים: יְבוֹא הוּא לְאֹמַר לֹא. כִּי
שָׁהִי לֹא מִשָּׁךְ וְיִכּוֹל לַחֲזוֹר צוֹ וְאִפְּלוּ מִי שְׁפָרַע לִיכָּא הוֹאֵל וְלֹא נִתָּן מַעֲשׂוֹת עִי"מ לִקְבֵּל עַכְשָׁא
מִסְתַּחֲסֵם דַּעְמִיהּ דְּלֹאִישׁ אִתְרַעַל וּזְלָא פִּסְקִי: גַּבִּי' דְּרוּבְרוּם. אִטְלִי רַב וְגוֹדוּל: בִּאֲחָדְבִי וְאֲרַבִּי. מִשָּׁ
וְאִתְרַעַל וְהִיאֵס וְסִפִּינֹת צִלּוֹת צִנְהַר הַמַּצִּילֹת מַצּוּחָה לַמְכּוּר: דְּמַשְׁוֹךְ תְּרִיבִידוֹ. לִזְמַן מְרוּבָה: הִי"ג בְּמִסְכָּא
אִין פּוֹסְקִין עַל חֲדָשׁוֹת מֵאֲרַבֵּעַ עַד שִׁיבָא שְׁעַר אֲחָדֵשׁ וְיִשְׁעִין. דִּהֵא דְּחִדָּשִׁים מֵאֲרַבֵּעַ מִשּׁוּם דְּלֹא יִשְׁאֲרֵם
לְקַבְּלֵם הֵימָּנוּ עַכְשָׁי אִלָּא לְאַחַר זְמַן כְּשִׁימְיָשׁוּ כָל כְּרַסֵּם לְפִיכָךְ אִין פּוֹסֵק עֲלֵיהֶן לִקְבֵּל עֲלֵיהֶן^א אֲרַבֵּעַ
הִיוּ שֶׁ לְקוּשׁוֹת מֵאֲרַבֵּעַ. סַחֵם מַצּוּחֹת לְקוּשׁוֹת אִין יִפְּן שְׁלֹקֶטִין כְּמַה שְׁדוֹת וּמַעֲרֵבִין שְׁלֹקֶטִין
בְּעַל הַבֵּית מֵאֲרַבֵּעַ. עַד שִׁינָא הַשְׁעַר שֶׁל ד' לְלוֹקֵט וּלְמוֹכֵר: יוֹף מִלְּקוּבָה. מַצּוּחָה מַעֲרֻבָת: אִי
לִזְמַן מַעֲשׂוֹת צִדְקָה הַלּוּחָה עִי"מ שֶׁאֵס לֹא אִשְׁלֵם לָךְ מַעוֹת עַד זְמַן פְּלוּי אִתָּן לָךְ פִּירוֹת כַּעֲשֶׂר שֶׁל עַכְשָׁ
הַלּוּחָה אִסְקוֹר וְאִתְּלֹכְתוּ גְדוּלוֹת מַפְשַׁח אִין לִזְין סָאח צִבְחָה עַד סַמְךָ שְׁעַר צִבְחוֹךְ דִּימֵנָה הוֹאֵל
לְזִין מַטְיָן וְפּוֹרְעֵין מַטְיָן: מִמְּקוֹם לְמִקְוֵם. מִמְּקוֹם הוֹל לְמִקְוֵם הַיּוֹקֵר: תְּנָה לִי.^א וְאִלּוּכְנֵהָ בְּ
לְזִין מַטְיָן וְפּוֹרְעֵין מַטְיָן: מִמְּקוֹם לְמִקְוֵם. מִמְּקוֹם הוֹל לְמִקְוֵם הַיּוֹקֵר: תְּנָה לִי.^א וְאִלּוּכְנֵהָ בְּ

ל 30:]. בני בי רב. תלמידים הנריכים לרצם עדיין

הספר מנוגלת עם המים [למקן ער. בדיה דמלפן]. ופוסק עמו בשער הגבוה. אלוה ממנ' קאי' שרין לפסוק עמו שא' וחו' וי
פסק' קן קבל על כחו שפסק [למקן ער.]. שער שבשוק. והוא שער יואל על ידי מריון המלאין מנחם לשוק בזכרם.
קרו בני נר (פסחים ח. א.). הא חיטי בדיני והא חיטי בשי"י. מקומות כן שרי סמוכין לפומבדיתא (שולחן ערוך
אורח חיים קכ"ג.)

שלחן ערוך >הרגיל> עמוד מס 218 יו"ד ב קארו, יוסף בן אפרים הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

נקודות הבספ

(סימן קע"ו בס"א ס"ק ו')
 וכתב ד"ט אמנם בו' .
 ומשמע דמסקנת ד"מ כהר"ט
 בן אדרת ולא כהגמ"י בשם
 רשנ"א בעל פוספות ונראה
 דאע"ג דכתום פרק הספינה
 סוף דף פ"ו כהנו ג"כ בשם
 ה"ט בן אברהם כמ"ט הגהת
 מיימוני פ"מ העיקר כמ"ט
 הרב המגיד בשם ה"ט בן אדרת
 דטעמא דמסתבר הוא דדווקא
 בסופל שאין גופו קנוי לו שהרי
 יכול לחזור בו מה שאין כן
 בחצר שמיד נקנה לו גוף
 החצר ומה לי שדר בו או לא
 הרי יכול לעשות בו מעשה

[אוצר החכמה]
 1234517

[אוצר החכמה]

נקודות הבספ

מה שיראה וכן בגמ' יוסף
 פ' הספינה כתוב כהר"ט בן
 אדרת והיינו ללא חמירין
 בגמ' פרק חיצונו נשך כזי גבי
 שכיירות קרקע רק בפ' הספינה
 גבי פועל וכן משמע מוכרי
 הרמב"ם והטור והמחבר דגבי
 קרקע כתבו סתם דמוחר ומיד
 א"ל נסמך גבי פועל כתבו
 סז"ן נהחיל מעתה ואם
 חיהא דבי הדדי נינהו כוס
 לים לכתוב גם בשכירות
 קרקע כן ולא כוס לכתוב דין
 דפועל בפני עצמו אלא כוס
 לים לערבינהו וליסנינהו אלא
 כדאמרן כנ"ל: הג"ה עיין

שלחן ערוך - הד"ג - עמוד מס 218 י"ד ב קהדפס ע"י תכנת אוצר החכמה

שלחן ערוך - הד"ג - עמוד מס 217 י"ד ב קהדפס ע"י תכנת אוצר החכמה

עליות דרבינו יונה

[פז, ע"א] אמר רבא ותסברא האי שכירות הוא ולזוללי י"י בשכירות מי אסיר. פירוש
 הלא מן הדין אע"פ שלא שכרו עד ימות הגורן מותר, דמעוה שמקדים לו לאו הלוואה

נינהו כלל, אלא אגריה הוא דמקדים ליה, שהרי מעכשיו הוא נשכר לו לעשות עמו
 בגורן וכמי שלוקח חפץ הנמצא (בידו) [בירד חבירו] אע"פ שמתנה עמו שלא יתן לו
 החפץ עד חודש או שני חדשים, מותר להקדים לו המעות ולאזולי גביה, ולא
 אמרי' דמעוה הלוואה נינהו וכי יהיב ליה אותו חפץ בזול הוה אגר נטר ליה,
 אלא כיון דמעכשיו מכר לו אותו החפץ מכר גמור הוא הכא נמי שכירות
 גמורה הוא. והיכי דמי דאסרינן במכר להקדים לו מעות ולאזולי גביה, כגון
 שמוכר לו דבר שלא בא לעולם שאין כאן תורת מכר י"י. ואם תאמר והלא
 בשכירות אפילו התחיל עמו במלאכה לא קנאו להשתעבד בו, דק"ל י"י פועל יכול
 לחזור בו אפילו בחצי היום. התם לאו משום דלא חיילא שכירות, אלא משום
 דכתיב כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם ולא עבדים לעבדים, וכל זמן שאינו
 חזר בו הרי הוא נשכר לו בכסף שנתן, ואע"פ שלא התחיל עמו במלאכה י"י,
 וכשוכר בית לדור בו לאחר חודש או שני חדשים דמי, שמותר להקדים לו
 מעות ולאזולי גביה, ה"נ כיון שגוף הפועל מצוי בעולם חלה עליו תורת שכירות
 ואע"פ שיכול לחזור בו ומעות לאו הלוואה הן. הלכך הא דקתני רישא השוכר
 את הפועל לעשות עמו בגורן, מן הדין לא היה לו לאסור דלזולי בשכירות
 מי אסור, אלא חומרא הוא דאחמור רבנן, דכיון דלא קא עביד בהדיה מתחזי
 כאגר נטר ליה, משום דפועל יכול לחזור בו ודמיה להו לאינשי כהלואה,
 וסיפא דקא עביד בהדיה לא דמיה להו לאינשי כהלואה. אע"ג דיכול לחזור
 בו, הלכך לא אחמור בה רבנן. ואע"ג דכל יומא שכירות באנפי נפשיה, כך
 נראה פירושא בעיני. ורבנו שמואל ז"ל פ"י י"י חלזולי בשכירות מי אסיר, דדרך

עליות דרבינו יונה ב"ב עמוד מס 61 ב גירונדי, יונה בן אברהם הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

פתחי תשובה קע"ג א' (כשקנה במזומן למכור בהקפה)

פתחי תשובה

קע"ג (א) שאין לו שער ידוע . [ע"י כתובות חתם סופר סי' קל"ז שנשאל מח"מ אחד כיום פ"ח בסכים ליקח יי"ש מאם מחמתו וכעת הביא בא סוחר א' ליקח יי"ש מחמתו ואמר להס"ח כנ"ל שיקח הוא היי"ש מחמתו וכוא יקחנו מאתו בהסתנס ביוקר . וכן נעשה וליקח הסוחר ממנו היי"ש וגם לקח עוד מחמתו במזומנים וכסגיש זמ"פ סרע חובו אך הס"ח יודע שהאיש סקונס מכר היי"ש בסחחות ממס שקנאו שכיב לריך למעות ונמלא שקנס ביוקר כשכיל המסנס המעות אך לא ילא שום שער ידוע מיי"ש וגם אין שוממו ידוע ועתה לבו נוקפו מהגש איסור אל"ר פכ"ס וכתב הגם יש כאן ב' חששות. א' מפאת סחלת סקנין דאע"ג דהיינו סרשא דר"ג דנסיגין להסיר פ"מ כד אפי שוכדא קמים דרלכ"ח סי' ע' (ורמז עלס כש"ך סק"ה) כרלובן שאמר לשמעון קח לך אמר מלוי במעוסין וסנכו לי בהסתנס כריוח כך וכך וכיס נראה לסרכ מו"ס ברוך להסיר דהיינו ערשא דר"ג וחלק עליו כרלכ"ח ואוסר דכיון דשמעון לאו בר קונס אמר הוא רק להמציא מעוס לרלובן וכו"ל כמפרש ואסור פ"ס וס"ג כרי סקונס אל"ר שיקח היי"ש מחמתו וכוא יקנכו ממנו בהסתנס ואסור לרלכ"ח כנ"ל . חששא

שלחן ערוך >הרגיל< עמוד מס 206 יו"ד ב קארו, יוסף בן אפרים הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

סי' קע"ג

ב' מפאת סוף סקנין שמכר בסחחות והססיר מיקרנו וכבר כתב הרב ב"י בכד"ה סי' זה בשם הריטב"א דלא הסיר ר"ג אלא מי שמוכר לחנוני או לסגר כו' אבל הנוהגים ליקח ערשות לעזרו לאלתר בסחחות לכ"ע אסור ע"ש והאריך בזה וסעלה דנ"ד היתר גמור הוא דר"ר לא דמי כלל להא דרלכ"ח דהתם גברא דביני וביני אינו סוחר מהנמר ואין לו עסק בה אבל הכא בלא גס בלא"ה כבר רצה הס"ח ליקח יי"ש . וגם להא דריטב"א לא דמי שכלל דברי הריטב"א אינס אלא לאסוקי מי שאינו תגר באותה סחורה ומעיקרא אינו לוקח בהקפה אלא למכור מיד כנ"א בזול כדי להמציא לו מעות דזה אסור אסילו לא אמר סלוני ואסילו מוכר לאחר לא לאותו בע"ד עצמו (ע"ל סי' קס"ג ס"ג ומ"ש שם) אבל תגר שכוונתו לסחור בסחורה זו ושוכ אסילו מיד ביומו נודמנה לו סחורה בזול יותר ומוכר הסחורה הביא בסחחות להמציא לו מעות לסחורה כשניה אין בכך כלום ונ"ד הא חזינן דהאי גברא תגר הוא באותה סחורה דברי קנס ג"כ מחמתו במזומנים אלא שלקח גס ממנו בהקפה ותגר ומכרו בסחחות משום שהיה לריך למעות ולא הוי מזוי לאזור כחורתו עד יום מועד אבל אין מוכת מחוכו שע"ר רכים עשה כן שריא בלי ספק ע"ש:] : (ב) סותר למכרו ביוקר . בט"ו גרשם כאן סק"ב

שלחן ערוך >הרגיל< עמוד מס 207 יו"ד ב קארו, יוסף בן אפרים הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה